

227756 – ھەقىقىي تونىمىغان، ئىسلام توغرىسىدا بىر نەرسە ئاڭلىمىغان كىشىنىڭ قىيامەتتە ھالى قانداق بولىدۇ؟

سۇئال

شىئەلەر ۋە باتىنىيە پىرقىسىدىكىلەر ئۆزلىرىنى ھەق يولدا دەپ قارايدۇ، ئۆزلىرىنى ھەقىقەتكە يېتەكلەيدىغان ئادەم تاپالمايدۇ، ئىسلام توغرىسىدا ھېچ نەرسە ئاڭلىمىغان مۇشرىكلار دوزاخقا مەڭگۈ قالسا، قىيامەت كۈنى ئاللاھ ئۇلارنى ھەقىقە يېتەكلەيدىغان پەيغەمبەر ئەۋەتەمدۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارىم بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

ئاللاھ تائالانىڭ ئادىللىقى ۋە بەندىلىرىگە بولغان چەكسىز رەھمىتىدىن ئاللاھ ئۇلارنىڭ ھېچ بىرىنى دەلىل-ئىسپات تۇرغۇزماستىن ئازابلىمايدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا** تەرجىمىسى: **پەيغەمبەر ئەۋەتمەي تۇرۇپ (ھېچ ئادەمنى) جازالىغىنىمىز يوق** [سۈرە ئىسرا 15-ئايەت].

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ جېنى قولىدا بولغان زات بىلەن قەسەم! مۇشۇ ئۈممەتنىڭ يەھۇدىيلىرى ۋە ناسارالىرىدىن مېنىڭ پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلگەنلىكىمنى ئاڭلاپ تۇرۇپ ماڭا ئىمان ئېيتماي ئۆلۈپ كەتكەنلىرى دوزاخ ئەھلى بولىدۇ.** [مۇسلىم رىۋايىتى 240-ھەدىس].

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: بۇ ھەدىسنىڭ مەزمۇنىدىن: ئىسلام دەۋىتى يەتمىگەن ئۆزۈرلۈك ھېسابلىنىدۇ. ["سەھىھ مۇسلىمنىڭ شەرھىسى" 2-توم 188-بەت].

ئاللاھ تائالانىڭ ئادىللىقى ۋە بەندىلىرىگە بولغان رەھمىتىدىن: ئاللاھ تائالا ئىسلام دەۋىتى يەتمىگەن كىشىلەرنى ئازابلىمايدۇ، شۇنىڭدەك جەننەتكە پەقەت مۇسۇلمان كىشىلا كىرىدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن بايان قىلىنغان سەھىھ ھەدىستە: **جەننەتكە پەقەت مۇسۇلمان كىشى كىرىدۇ.** [بۇخارى رىۋايىتى 3062-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 111-ھەدىس].

مۇشۇ ھەدىسكە ئاساسلانغاندا، قىيامەت كۈنىدە ئىسلام دەۋىتى يەتمىگەن كاپىرلارنىڭ ئورنى قانداق بولىدۇ؟ بۇنىڭ جاۋابى: ھەدىس ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى بايان قىلىپ بەردى، قىيامەت كۈنى ئاللاھ تائالا ئۇلارنى ئىمتىھان قىلىدۇ، ئىتائەت قىلغانلار جەننەتكە كىرىدۇ، ئاسىيلىق قىلغانلار دوزاخقا كىرىدۇ.

ئەسۋەد ئىبنى سەرىي رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: قىيامەت كۈنىدە تۆت تۈرلۈك كىشىلەر: ھېچ نەرسىنى ئاڭلىمايدىغان پاك، ئەخمەق ئادەم، بەك ياشىنىپ كەتكەن ئادەم، پەيغەمبەر ئۆزۈلۈپ قالغان مۇددەتتە ۋاپات بولغان ئادەم، پاك ئادەم: پەرۋەردىگار! ئىسلام كەلگەن ۋاقىتتا مەن ھېچ نەرسىنى ئاڭلىمىدىم دەيدۇ، ئەخمەق ئادەم: پەرۋەردىگار! ئىسلام كەلدى، ئۇششاق بالىلار ماڭا تېزەك ئېتىپ ئوينايتتى دەيدۇ، بەك ياشىنىپ كەتكەن كىشى: پەرۋەردىگار! ئىسلام كەلگەندە مەن ھېچ نەرسىنى بىلمەيتتىم دەيدۇ، پەيغەمبەر ئۆزۈلۈپ قالغان مۇددەتتە ۋاپات بولغان ئادەم: پەرۋەردىگار! ماڭا سىلىنىڭ پەيغەمبەرلىرى كەلمىدى دەيدۇ، ئۇلاردىن پەيغەمبەرگە ئىتائەت قىلىش توغرىسىدا ۋەدە ئېلىنىدۇ، ئۇلار دوزاخقا كىرگۈزۈلۈش ئۈچۈن ئەۋەتىلىنىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دەيدۇ: مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ جېنى قولىدا بولغان زات بىلەن قەسەم! ئەگەر ئۇلار دوزاخقا كىرگەن بولسا ئەلۋەتتە دوزاخ ئۇلار ئۈچۈن تېنچ ۋە ئاراملىق جاي بولاتتى. [ئىمام ئەھمەد "ئەلمۇسنەد" 26-توم 228-بەتتە كەلتۈرگەن].

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇشۇنىڭغا ئوخشاش بىر ھەدىس رىۋايەت قىلىنغان بولۇپ، ھەدىسنىڭ ئاخىرى ئازراق ئوخشىمايدۇ: دوزاخقا كىرگەن كىشى ئۈچۈن ئۇ جاي تىنچ ۋە ئاراملىق جاي بولىدۇ، كىرمىگەن كىشى سۆرەپ كىرگۈزىلىدۇ. ["ئەل مۇسنەد" 26-توم 230-بەت].

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: بۇ ماۋزۇ توغرىسىدىكى ھەدىسلەر ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، ھەدىسلەرنىڭ بەزىسى بەزىسىنى كۈچلاندۈرىدۇ، بۇ ھەدىسلەرنىڭ بەزىسىنى ھەدىسشۇناس ئۆلىمالار سەھىھ دېگەن، شۇنىڭدەك ئەسۋەد ئىبنى سەرىيىنىڭ ھەدىسىنى بەيھەقى، ئابدۇرەززاك قاتارلىق ئۆلىمالار سەھىھ دېگەن.

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھەدىسىنىڭ ئىسنادى ئۇلانغان. "زىمىمە ئەھلىنىڭ ھۆكۈملىرى" 2-توم 1149-بەت.

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "كۆپچىلىك ھەدىس ئالىملىرى تېكىست بايان قىلغاندەك بۇ بايتىكى ھەدىسلەردىن سەھىھلىرى بار، ھەسەنلىرى بار، سەھىھ ۋە ھەسەنلىرى بىلەن كۈچلىنىدىغان زەئىپلىرى بار، مۇشۇ بايتىكى ھەدىسلەرنىڭ بىرى مۇشۇ تەرىقىدە كۈچلىنىدىغان بولسا، بۇ نەزەر سالغۇچىلارغا ھۆججەتلىكنى ئىپادىلەيدۇ". [تەپسىر ئىبنى كەسىر "5-توم 58-بەت].

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئەقلىدىن ئازغان ۋە پەيغەمبەر ئۆزۈلۈپ قالغان مۇددەتتە ۋاپات بولغان كىشىلەردىن ئىمتىھان قىلىش مەسىلىسى سەھىھ يوللار بىلەن بايان قىلىنغان". ["پەتھۇلبارى" 3-توم 246-بەت].

بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ سەھىھ دەپ "سەھى ھەدىسلەر توپلىمى" 3-توم 418-419-بەتتە كەلتۈرگەن.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە "ئەلجاۋاب سەھىھ" 2-توم 298-بەتتە، ئىبنى قەييىم "زىمىمە ئەھلىنىڭ ھۆكۈملىرى" 2-توم 1137-بەتتە، "تەپسىر ئىبنى كەسىر" 5-توم 58-بەتتى ۋە باشقا ئۆلىمالار بۇ قاراشنى كۈچلاندۈرگەن.

بۇ ھۆكۈم ئومۇمى جەھەتتىن بولىدۇ، لېكىن مەلۇم بىر كىشى ئۈچۈن بۇ ئۆزۈرلۈك ياكى قىيامەت كۈنىدە ئىمتىھان قىلىنىدۇ دېيىلمەيدۇ.

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئاللاھ تائالا قىيامەت كۈنىدە ئۆزىنىڭ ئادىللىقى ۋە رەھىمىتى بىلەن بەندىلەر ئارىسىدا ھۆكۈم قىلىدۇ، ھېچ بىر كىشىنى پەيغەمبەر ئەۋەتمەستىن ۋە دەلىل-ئىسپات تۇرغۇزماستىن ئازابلىمايدۇ، بۇ ئومۇمى خەلق ئۈچۈن كەسكىن قىلىنغان ھۆكۈمدۇر.

ئەمما زەيدنىڭ ئۆزىگە ياكى ئەمىرنىڭ ئۆزىگە ئايرىم ھۆججەت تۇرغۇزىلامدۇ؟ دېگەن مەسىلىگە كەلسەك، بۇ ئاللاھ بىلەن ئاللاھنىڭ بەندىسىنىڭ ئارىسىغا كېرىش مۇمكىن بولمايدىغان بىر ئىش، بەلكى بەندىگە زۆرۈر بولغىنى، ئىسلام دىنىدىن باشقا ھەرقانداق بىر دىنغا يېقىنلاشقان كىشىنى كاپىر دەپ ئېتىقاد قىلىشتۇر. ئاللاھ تائالا ھېچ بىر كىشىنى پەيغەمبەر ئەۋەتىپ، ھۆججەت تۇرغۇزماي تۇرۇپ ئازابلىمايدۇ، بۇ ئومۇمدۇر، ئەمما ئايرىم كىشىلەرنى تەيىن قىلىشنىڭ ھۆكۈمى ئاللاھقا تاپشۇرۇلىدۇ. [تەرىقۇل ھىجرەتەين"2-توم 900-بەت].

ئىسلامنى ئېتىقاد قىلىدىغان، ئىچكى-تاشقى جەھەتتە ئىسلام ھۆكۈملىرىنى لازىم تۇتىدىغان، لېكىن بەزى مەسىلىلەردە جاھىللىق ۋە توغرا يولنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان ئادەم بولماسلىقى سەۋەبىدىن ئېزىپ كېتىدىغان، نېمىنىڭ خاتا ۋە نېمىنىڭ باتىل ئىكەنلىكىنى ئايرىغۇدەك ئىلمى قۇدرەت يوق بولغان مۇسۇلمان، بۇ ئۆزىنىڭ ئەسلى ئىسلامى بىلەن مۇسۇلماندۇر، ئۇنىڭ ھۆججىتىنى كېسىدىغان، بىلگەن نەرسىدىكى ئۆزىسى يوقالغان دەرىجىدە ئىشەنچ بولمىسا ئىسلام دائىرىسىدىن چېقىپ كەتمەيدۇ. ئۇ كىشى ئاخىرەتتە ئۆزۈرلۈك بولغاندەك، دۇنيادىمۇ ئۆزۈرلۈك ھېسابلىنىدۇ، چۈنكى ئاللاھ تائالا ھەقىنى ئاڭلاپ ئاندىن يۈز ئۆرگەن كىشىنى ئازابلايدۇ. بۇ نۇقتىنى تەپسىلىي بىلىش ئۈچۈن 111362 - ۋە 104412 - نومۇرلۇق پەتىۋالارغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

ئاللاھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.